

- Izvješće sa studijskog posjeta -

Akreditacija visokog učilišta University College „Qiriazhi“, Tirana, Albanija - ASCAL -

U okviru ESF projekta „Unapređenje sustava osiguravanja i unapređenje kvalitete visokog obrazovanja“ (SKAZVO) te *Staff exchange* programa CEENQA-e sudjelovali smo u ulozi promatrača na dvodnevnom posjetu u postupku akreditacije privatnog visokog učilišta (u daljnjem tekstu: VU), University College „Qiriazhi“ u Tirani, Albanija u periodu od 22. do 23. ožujka 2018. godine, a kojeg provodi albanska agencija za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju - ASCAL.

Univeristy College „Qiriazhi“

Univeristy College „Qiriazhi“ čine Pravni i Ekonomski fakultet svaki sa po dva odjela, te izvode programe na preddiplomskoj i diplomskoj razini.

Trenutno su u nastavi angažirana 32 profesora od kojih je 17 stalno zaposlenih. Ukupan broj studenata iznosi 117. Ova činjenica predstavlja problem održivosti u financijskom smislu a i samo povjerenstvo je zaključilo kako se broj studenata treba povećati barem za 5 puta! VU u početnoj je fazi *research-a* koje će prema riječima Uprave biti usmjereno na potrebe tržišta rada.

Na pitanje stručnog povjerenstva o mobilnosti, VU se izjasnilo kako je mobilnost studenata i nastavnika trenutno više želja nego realnost ističući kako je glavni problem slabo poznavanje engleskog jezika. Proces donošenja odluka mješavina je *top-down* i *bottom-up* pristupa, ali je također sam proces uređen Statutom i Zakonom o visokom obrazovanju.

Prema riječima studenata glavni razlog upisa na visoko učilište je kvalificiran i pristupačan nastavni kadar, moderno okruženje (zgrada, učionice...), ali i vrlo niske školarine od oko 400 eura što je u Albaniji uobičajena cijena diplomskih studija na javnim sveučilištima.

VU odnedavno koristi informacijski sustav AULA (ekvivalent Studomat - ISVU sustava VU u RH), međutim zasada služi tek za praćenje rezultata ispita.

VU provodi među studentima ankete čiji se rezultati koriste za izradu izvješća o zadovoljstvu kvalitetom izvođenja nastave pojedinog nastavnika koje se zatim upućuje dekanu. Ako je profesor ocjenjen nezadovoljavajuće tada je on na tzv. „promatranju“ tj. prati se hoće li profesor u segmentima u kojima je loše ocjenjen popraviti kvalitetu. Ukoliko profesor ne pokaže pozitivne pomake i korekcije u svojim nastavnim metodama može biti suspendiran ili mu se znatno smanjuje broj sati predavanja.

VU nema pristup bazama znanstvenih časopisa, a knjižnična građa se temelji na donacijama nastavnika i suradnika.

Kratki pregled reforme visokog obrazovanja u Albaniji:

Od siječnja do srpnja 2014., albansko Ministarstvo obrazovanja i Državna agencija za akreditaciju u visokom obrazovanju (PAAHE, danas APAAL (eng. ASCAL), provela je vrednovanje 59 javnih i privatnih VU-a u svrhu provjere usklađenosti s albanskim zakonodavstvom te nacionalnim standardima i smjernicama u visokom obrazovanju (HE) što je posljedično rezultiralo zatvaranjem 18 od 44 privatna VU-a, uskratu dopusnice za još 13 privatnih te preporuke za 13 privatnih i 15 javnih VU-a.

Nezavisni odbor stručnjaka je 2015. godine pripremio dokument u svrhu reforme visokog obrazovanja koji predviđa dugoročni razvoj te je pripremljen novi zakon koji uređuje sektor visokog obrazovanja s naglaskom na internacionalizaciju sustava, Ministarstvo obrazovanja i sporta odlučilo je primijeniti britanski model kao primjer dobre prakse u osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju.

Albansko Ministarstvo obrazovanja i britanska Agencija za osiguranje kvalitete (QAA) sklopili su 29. veljače 2016. sporazum o suradnji koji je uslijedio nakon analize albanskog sustava visokog obrazovanja do kolovoza 2014. godine. U okviru sporazuma provedeno je institucionalno vrednovanje 35 VU-a u Albaniji što je pomoglo u razvoju vlastitog poslovnog procesa osiguravanja kvalitete unutar kojeg su definirani standardi u sustavu visokog obrazovanja u Albaniji, pružena im je tehnička podrška u svrhu jačanja kapaciteta albanske Agencije, a ASCAL je prema vlastitim potrebama izradila elektronički sustav za upravljanje i praćenje postupaka akreditacije. Vlada je uspostavila financijsko tijelo (temeljeno na HEFCE-u), tijelo za osiguravanje kvalitete (na temelju QAA), te centar informatičke podrške (temeljeno na HESA) u svrhu prikupljanja svih informacija i podataka koji se tiču aktivnosti u visokom obrazovanju.

Kao što je bilo i predviđeno, postupak akreditacije završio je u listopadu 2017. i odvijao se u nekoliko faza, uključujući: preliminarnu pripremu dokumenata i smjernica za visoka učilišta, odabir i osposobljavanje stručnjaka za vanjsko vrednovanje, unutarnju evaluaciju VU-a, evaluaciju na temelju dostavljenih dokumenata i posjeta visokoškolskim ustanovama, izradu preliminarnih i završnih izvješća o vanjskom vrednovanju te dostavu istih na odlučivanje Akreditacijskom savjetu.

Zadaće ASCAL-a:

1. Institucionalna i programska (uključujući i poslijediplomske studijske programe) akreditacija i reakreditacija;
2. Inicijalna akreditacija u svrhu otvaranja novih visokih učilišta i pokretanja novih studijskih programa (*trenutačno, Akreditacijski savjet donosi konačnu odluku po ovom pitanju, ali u skladu s novodonesenim

Donje Svetice 38/5
10000 Zagreb, Hrvatska
T + 385 1 6274 895
F + 385 1 6274 801
E ured@azvo.hr
W www.azvo.hr



- Zakonom o visokom obrazovanju, konačno odlučivanje više neće biti u nadležnosti Akreditacijskog savjeta nego prelazi u domenu Ministarstva);
3. Inicijalna akreditacija studijskih programa čiji su nositelji visokoobrazovne institucije unutar EU, SAD-u, Kanadi i Australiji;
 4. Periodične evaluacije i monitoring kvalitete izvođenja nastave putem *National Students Survey*;
 5. Postupak unutarnjeg vrednovanja sustava osiguravanja kvalitete na razini visokog učilišta (audit);
 6. Tematska vrednovanja u svrhu kreiranja nacionalnih politika visokog obrazovanja i znanosti.

ASCAL planira izradu standarda i postupka vrednovanja združenih studijskih programa.

ASCAL je pridruženi član ENQA-e, punopravni član CEENQA-e i INQAAHE-a te uspješno surađuje s QAA i CHE.

Studijski posjet:

Otpriblike 60 dana uoči našeg dolaska u Tiranu omogućen nam je pristup AMS platformi (*APAAL Management System*) putem dodijeljenog individualnog korisničkog imena i lozinke, koja vrlo detaljno prati tijekom cijelog postupka s precizno definiranim rokovima i sadrži sve relevantne dokumente (zakoni, pravilnici, postupak) kao i materijale dostavljane od strane visokog učilišta (samoanaliza, strateški program, dokaze, itd.) te poveznice na bitne informacije vezane uz posjet Albaniji. Sustav je interaktivan od samoga početka te omogućuje *upload* dokumenata od strane Agencije, odabranih recenzenata u postupku kao i VU-a koje je predmet vrednovanja. Osim toga, recenzenti su putem AMS platforme u mogućnosti međusobno komunicirati pisanim ili video putem, a obavijest o aktivnosti svakog pojedinog člana povjerenstva, drugima se prikazuje na odabranim E-mail adresama.

Vrednovanje institucije stoga najprije uključuje sastavljanje nacрта završnog izvješća od strane povjerenstva prije posjeta VU-u pri čemu članovi povjerenstva kroz mjesec dana *online* konzultacija (*Desk Based Evaluation*) definiraju problematična područja i pitanja koja je nužno postaviti sudionicima pojedinih sastanaka (uprava, nastavno osoblje, vanjski dionici, studenti, itd.) te u tom periodu imaju pravo od institucije predmeta vrednovanja zatražiti dostavu dodatnih dokaza (kao i engleski prijevod istih) koji bi potkrijepili tvrdnje unutar samoanalize. Ovi se dokazi numeriraju, postavljaju na platformu i koriste prilikom sastavljanja izvješća.

Sam protokol posjeta ne razlikuje se od uobičajenih protokola posjeta koje organizira AZVO. Od trenutka zaprimanja zahtjeva visokog učilišta za akreditacijom potrebna je otprilike jedna godina do završetka postupka.

Iako su VU u Albaniji obavezna proći postupak akreditacije u svrhu izdavanja dopusnice, ASCAL naplaćuje VU-ima provedbu postupka. Ukoliko VU bez

Donje Svetice 38/5
10000 Zagreb, Hrvatska
T + 385 1 6274 895
F + 385 1 6274 801
E ured@azvo.hr
W www.azvo.hr



valjanog i pravovremenog objašnjenja ili molbe prekorači zadane rokove uplate troškova Agenciji, dostave samoanalize ili bilo koji drugi zadani rok, postupak se obustavlja te ga je VU dužno ponovno pokrenuti i ponovno snositi sve troškove.

Dopusnica se VU dodjeljuje na vremenski period od 1 do 6 godina, što u slučaju izdavanja dopusnice na minimalno razdoblje od 1 godine, predstavlja velike poteškoće instituciji, što s financijskog aspekta, što zbog činjenice da zahtjev za novi postupak vrednovanja moraju predati neposredno po završetku prethodnog.

Praksa Agencije je oformiti povjerenstvo koje čine barem dva međunarodna člana te jedan član iz Albanije. Dužnost je VU-a osigurati nazočnost prevoditelja prilikom posjeta.

Jedan od djelatnika Agencije tijekom posjeta vodi zapisnik te koordinatori prisutni prilikom posjeta imaju mogućnost kasnije predlagati izmjene sadržaja izvješća ukoliko smatraju da obrazloženja nisu valjana ili su neistinita.

Kako bi osigurali povratnu informaciju o zadovoljstvu studenata kvalitetom različitih aspekata studentskog standarda vrednovane institucije, ASCAL od iste traži e-mail adrese svih studenata na koje im dostavljaju anketne upitnike koji sadrže 94 pitanja. Osim toga, podsjetnik na anketu, studentima se automatski šalje svakih 7 dana do trenutka posjeta VU, odnosno dok isti ne ispune.

Izvješće sastavili:

Alma Agović, stručni savjetnik Odjela za akreditaciju u znanosti;

Matan Čulo, viši stručni savjetnik Odjela za akreditaciju u visokom obrazovanju.

Kratice:

- PAAHE – Public Accreditation Agency for Higher Education (do 15. prosinca 2017.) = ASCAL (Albanian: Agjencia e Sigurimit të Cilësisë në Arsimin e Lartë) = engl. APAAL - Albanian Public Accreditation Agency for Higher Education (*The Board approved the transfer of affiliation from the Albanian Public Accreditation Agency for Higher Education (PAAHE) to the Albanian Quality Assurance Agency (ASCAL)
- QAA - The Quality Assurance Agency for Higher Education, UK
- CEENQA - Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education
- INQAAHE - The International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education
- ENQA - The European Association for Quality Assurance in Higher Education
- CHE - Council on Higher Education
- HESA - Higher Education Statistics Agency, UK
- HEFCE - Higher Education Funding Council for England, UK.